

Õpilasteleht

Hind
10 senti

NR. 13

11. JAANUAR 1939

VII AASTAK.

METSAD +
MÄED +
LUMI +
SUUSAD =

**NOORTE
TALVE-
PARADIIS**

MINU ESIMENE PÄEVAPILT

Olin siis kas üksteist või kaksteist aastat vana, kui minust ja koguni meie perekonnast tehti esimene päevapilt. Kindlat aastaarvu ma selgesti ei mäleta. Ammu kõneldi sellest, et tuleks sõita linna ja lasta teha üks ülesvõte. Paaris-kolmes talus oli sedaviisi talitatud ja see teade lagunes kergesti laiali ning ulatus ka meile otsaga. Ühel ilusal ja põudsel sügisel päeval tegi mu isa oma südame kõvaks ja ütles, et homme sõidame Valka. Mis jaoks, see oli meile kõigile selge nagu kristallklaas.

Kui saabus järgmine päev, asusime kõik pikkvankrile. Mu noorem õde ja vend olid alles väikesed, nii et nende koht oli loomulikult süles. Pikkvanker paindus rõõmsa koorma all nagu mõni kiigelaud. Kogu aeg sai teel arutatud, et kuidas see ülesvõtmine on ja mis säääl tehakse. Mu vanem vend ja vanem õde olid selles asjas teadlikud ja seletasid üht kui teist. Kuid oma silm igat-ses siiski kõike näha, mis oli tulemas. Seljas olid parimad riided ja meil, vanematel poistel, ka kraed kaelas. Isal samuti.

Kui jõudsimme linna, oli esimene käik kohe juukselõikaja juurde. See lõi valge lina ümber, mitte endale, vaid meile mees-terahvastele ja tegi pää korralikuks. Kurale poole aeti lahk sisse, just kui siht läbi metsa ja magusa lõhnaõliveega tehti juuksed siledaks kui laud. Mul oli koduski juba jutt juuste sees ja seda kutsuti meil täihalleé, see pidi olema saksa keeles.

Kui saime päevapiltniku juurde, selgus otsekohe, et mees oli üks väga lahke ja sõbralik inimene. Eesti keel oli tal vähe puudulik ja kange, aga muud viga ei olnud.

Esmajoones seati meid õieti istuma. Isad-emad ette toolidele, väikesed lapsed sülle ja meie suuremad seljataha seisma. Siis hakkas fotokrahv meid vah-tima läbi masina. Kui ta endale musta rätiku üle pää heitis ja kahelt poolt käed-sõrmed ettepoole sirutas, pistis mu väike vend kartma, ronis ema põlve päält emale sülle ja ütles, et „pull tulo“.

Meil oli kodus mustavärvi härg ja seda kartsid lapsed. Vanem vend vaigistas poissi ja seletas, et onu tegevat vigurit. Mu väike õde kukkus ka pelgama ja ütles emale, et ta tahtvat ära koju. Päeva-piltnik sai seisukorrast silmapilkselt aru ja hakkaski lastele tegema nalja ja vigu-reid. See aitas. Töö viidi takistama-tult lõpule. Meie kõik hingasime ker-gemalt.

Koduteel sai kõvasti selgitatud räti asju. Et miks ta seda igakord üle pää viskas, kui ta meid vahtis. Mu vanem vend rääkis, et siis olevat kergem vah-tida, kui rätt on üle pää. Teda hästi ei ustud, sest igauks teadis, et vahtimine on ikka ühtemoodi, kas vaatad rätiga või oled palja päega.

Kodus mängisime ühtejärgi ülesvõt-jat. Ja kui tillukesi lapsi tahtsime hir-mutada, siis muudkui rätik üle pää, sõr-med sarvedeks ettepoole ja ise kurja häälega kõnelema: pull tulõ.

Enne jõulu tõi isa pildid koju. See oli alles sündmus. Mul oli suu vähe poekile jäänud, muidu kõik korras. Lips ja manisk nagu elusalt kohe pildi pääle võetud. Väike vend vahtis kurja pil-guga pildilt vastu. Tema seda võtjat hästi ei usaldanud.

Jõuluõhtuks sai päevapilt endale ka raami ümber ja koos raamistikuga ripu-tati perekonna ülesvõte seinale. See ese tõi meie majja, tarre ja ka südamesse üsna rohkel arvul jõulurõõmu.

Nüüd lõpuks ma seletan ilusti ära, et miks ma „Õpilaslehele“ seda asja nii põhjalikult kir-jutan. Vaadake, selles lehes oli üks tükk mi-nust sees. Mu sünnipäevaks saatsid noored mulle tervitusi ja ka tänu mu juttude eest. See kõik oli nii kena ja armas, et mind noored meeles peavad. Kuid ühe asjaga ma ei saa nõus olla. „Õpilaslehes“ oli ka minu pilt sees. Ja see mulle ei meeldi. On üks vanem üles-võte ja päris kurja näoga. See võib küll olla minu portree, aga võib olla ka mõne teise oma. See ülesvõte on rännanud ühest ajalehest teise ja ka ühest raamatust teise. Niisugusel pikal teekonnal on ta kindlasti muutunud. On just kui mõni välismaalane, kes ka palju reisinud ja käinud. Oleks minult pilti küsitud, ma võib-olla oleks saatnud oma esimese päevapildi ja

Järg lk. 4

INIMENE OLI KASULIK KAUP

KUI MÜÜDI INIMESI...
Orjamüügi tekkimine. Orjasõda.
Kes oli JOHN BROWN?

Käesolev ülevaade ei taha rääkida orjapdamisest kui pagana-aegsest kombest, vaid tahab lasta sellele pilku heita, kuidas pärast ristiusu võidulepääsugi ligi pooltuhat aastat inimestega äritseti.

Tarvitseb vaid silmitseda juuresolevat ingliskeelset kuulutust, mille algupärand asub praegu HULLI raekoja muuseumis. Kuulutus on pärit Ühendriikide lõunapoolses osas ja tähendab tõlkes umbes järgmist:

MÜÜA JA LAENATA
AVALIKUL ENAMPAKKUMISEL
ESMASPÄEVAL, 18. MAIL 1829
PUUDE ALL
MÜÜA
KOLM JÄRGMIST
ORJA

HANNIBAL, umbes 30 a. vana, eeskujulik majateenija, hää iseloomuga.

WILLIAM, umbes 35 a. vana, käsitöeline.

NANCY, eeskujulik majateenija.

Teine pool kuulutust teatab, et antakse laenuks 6 meest ja 5 naist igasuguste töödele. Nimetatud on iga orja vanus ja tööoskus. Järgmine osa kuulutusest lausub, et kell 11 müüakse samas kohas toiduaineid, raamatuid, riideid, nõelu, niiti jne.

Alumised 2 rida teatavad, et kell 1 müüakse oksjonil hobune.

Ja see kuulutus trükiti ainult 109 aastat tagasi!

Üheks tõukeks orjakauplemisele oli kindlasti Ameerika avastamine. Sinna asutati kohe hulk kaevandusi, mis vajasid palju töäjõudu. Alul rakendati küll tööle kohalikke indiaanlasi, kuid need looduslapsed ei pidanud raskele tööle vastu ja surevus nende keskel tõusis kohutavalt. Tahtes päästa indiaanlasi väljasuremast, algatas Hispaania piiskopp BARTOLOMÉ de la CASAS a. 1517 mõtte, et Ameerikasse võiks saata tööle ka aafrika neegreid, kes raskele tööle suudavad enam vastu panna. See saabki orjakauplemise suuremaks põhjuseks.

Algab halastamatu inimjaht Aafrikas. Neegrite vürstid müüvad oma alluvaid viina, peeglite, klaas-pärlite, vanade riiete jne. eest. Enamus neegreid saadi orjadeks küll vägivaldiga. Orjademüügi vahendajaiks said araablased, kes süütsid mustade külad lihtsalt põlema ja püüdsid siis põgenevaid neegreid, et neid siis saata üle Atlandi ookeani.

Muidugi ei olnud see vaga Hispaania

TO BE SOLD & LET BY PUBLIC AUCTION.

On MONDAY the 18th of MAY 1829

UNDER THE TOWER

FOR SALE,

THE THREE FOLLOWING

SLAVES,

WE
HANNIBAL, about 30 Years old, excellent House Servant, of good Character.
WILLIAM, about 35 Years old, a Labourer.
NANCY, an excellent House Servant and Nurse.

TO BE LET.

On the 18th of May 1829, at 11 o'clock, the following

MALE and FEMALE

SLAVES,

WILLIAM, about 35 Years old, a good House Servant.
NANCY, an excellent House Servant and Nurse.
HANNIBAL, about 30 Years old, a good House Servant.
WILLIAM, about 35 Years old, a Labourer.
NANCY, an excellent House Servant and Nurse.

Also for Sale, at Eleven o'clock.

Fine Rice, Gram, Paddy, Books, Mnslins,
Needles, Pins, Ribbons, &c. &c.

BY J. J. BLUCHER, THAT CELEBRATED ENGLISH MERCHANT

BLUCHER,

piiskopi soov. Nähes oma ettepaneku kurbi tagajärgi, palus ta avalikult kirikus Jumalalt andestust oma mõtlematute sõnade eest. Nüüd oli see aga juba hilja: valge tõug võttis suurima rahuga selle jõleda kuriteo oma südametunnistuse kanda.

Kõik riigid, kellel olid oma asumaad, vajasid orje ja araablased muretsesid neid. Kuivõrd puhta töö nad tegid, tunnistab juba see, et kuulsad madeurijad LIVINGSTONE ja STANLEY hiljem Kesk-Aafrikas leidsid suuri maalasid, mis olid põlenud ja inimtühjad.

KUHU VEETI SIIS ORJE?

Esimesed, kes töid laevataie orje oma tolleaegsetele asumaadele, praegusesse Põhja-Ameerika Ühendriikidesse, olid hollandlased, kuna lõunariikide istandustesse algas orjavedu inglaste ja prantslaste poolt pisut hiljem.

Kesk- ja Lõuna-Ameerikas tarvitasid neegerorje portugallased ja hispaanlased.

Kas oli orjus väga raske ja peremehele kõik valjud ja metsikud, on raske teada ja ka uskuda, sest ori oli peremehele küllalt kallis (orjakauplejad ja laevaomanikud tahtsid ju hästi teenida),

ORJADEMÜÜK

kuid orjajaht ja orjade vedu üle ookeani kiilutuina ning nälgides armetuis laevaurkais oli kisendav ülekohus.

Tavaliselt suri juba $\frac{1}{4}$ kuni $\frac{1}{3}$ orje teel sisemaalt rannikule, sest tuli läbida kõrbi, tungida läbi lõpmatute soode ning ürgmetsade, kus leiti teed sageli ainult varem sama rada käinud inimeste luukerede ja laipade järele.

Sarnane jaht inimestele kestis üheksateistkümnenda sajandi lõpuni, kuigi nüüd veeti orje ainult Araabiasse, Aasiasse või Tripolisse salajastele orjaturgudele.

KUIDAS LÖPPES ORJAKAUPLEMINE?

Esimesena lõpetas sarnase kaubitsemise Taani, kuna kuningalt anti 1792. a. käsk, mis keelas kasutada orje kõigil riigile kuuluvail Ida-India saartel, arvates aastast 1802.

Prantsusmaal keelati orjakauplemine „inimõiguste deklaratsiooni“ alusel, kuna Inglismaal lõpetati see usulistel põhjustel. Ühendriikides pandi maksma orjade sisseveeokeeld aastast 1808. See ei takistanud aga orjadega kauplemist oma riigi piires. Linnades ja külades peeti tihti orjade oksjone, mis olid päris avalikult välja kuulutatud, ja kuhu ilmusid siis orjakauplejad oma „kaubaga“. Veel tänapäev võib näha U.S.A.-s palju kuuri-aluseid, kus aastat 80—90 tagasi orje müüdi.

Aastal 1853 ilmus Harriet Beecher-Stowe sulest „Onu Tomi onnikene“, raamat, mis süütas tule, raamat, mis muutus orjapidamise vastastele nagu piibliks.

Eriti ajas orjapidamine lopsakaid õisi lõunapoolsetes riikides. Nimelt põlvnesid lõunariiklased igasugustest prantsuse, inglise ja hispaania seiklejast, kes kasutasid oma puuvilla- ja tubakaistandustes odavat tööjõudu — orje. Põhjariiklased seevastu olid orjapidamise vastased.

Pinge põhja- ja lõunariikide vahel lähebki lõpuks nii suureks, et aastal 1860 algab suur sõda — orjasõda.

(Tõepoolest oli orjaküsimus küll ainult ettekäändeks, kuna põhjuseks oli muidugi võimuküsimus.)

SÕJA EELMÄNG

Aastal 1855 kerkib päevakorrale Kansase osariigiks kuulutamine. Kerkib ka küsimus,

kas lubada orjapidamist või mitte. Suureks vastaseks osutub keegi JOHN BROWN, kuid ei puudu ka pooldajaid. Vaidlused viivad isegi kokkupõrgeteni. Nii laseb kord JOHN BROWN enda poolehoidjatel, kättemaksuks vastastele, puua ühel ööl viis orjapidajat.

Kuna tema eneseigi elu oli nüüd alalises hädas, siirdus ta viimaks ühes oma viie pojaga Virgiiniasse (a. 1859), kus valmiski kava üldiseks väljaastumiseks.

Nimelt asus tema elukoha lähedal üks suuremaid sõjamoonaladusi. Siit lootis Brown saada relvi ja jagada neid enda pooldajaile, et nende abil asuda vabastama orje. Tema uskus, et vaja on vaid alustajat...

Ja nii alustabki ta seda ööl vastu 17. okto. 1859. a. Täiesti pimedal ööl, kui väljas sadas tugevasti vihma, liigub 29 vandeseltlast moonalao juurde, juhiks JOHN BROWN.

Moonaladu vallutataksegi, kuid ainult lühikeseks ajaks, sest loodetud abi jääb tulemata: keegi ei julge mässajat toetada. Südames tunti talle aga kaasa.

Nii mõisteti JOHN BROWN, ilma et keegi teda aidata oleks suutnud, poomissurma, milline otsus täideti 2. det. 1859. a.

Aasta hiljem puhkeb ometi sõda põhja- ja lõunariikide vahel.

Põhjariikide sõdurid koguni laulsid Johnit: „Nad poosid vana tubli John Brown'i, kuid tema vaim on meie keskel.“

Lõpuks võitis siiski inimsus, sõda ja neegri-orjus lõpetati, sest põhjariigid võitsid.

Õieti ei võitnud küll keegi, sest kaotused olid nii suured ja sõda läks niipalju maksma, et selle rahaga oleks võinud sõdimatagi osta vabaks kõik Ameerika orjad.

Võitis vaid must, võites vabaduse. Harriet Beecher-Stowe, John Brown ja Abraham Lincoln, tolleaegne Ühendriikide president, kes tõstis tõsiselt päevakorrale orjade vabastamise küsimuse, on aga tänapäevani kangelased neegrite legendides.

MINU ESIMENE PÄEVAPILT

Algus lk. 2 küsinud siis teilt noortelt, et mis teie selle kohta ütlete või arvate. Valga linnas valmistatud, kaugeate aastate eest. Aga mitte halvemini tehtud, kui tehakse nüüdsel ajal. Kõik korras: nägu, krae, kuju ja riietus. Nüüd on hilja. Pilt juba lehes ja teist saata ei saa. Selle asemel ma läkitan selle jutustuse oma esimesest käigust päevapiltniku juurde. Usun, et sellega lepitakse. Südamlikult aga surun oma ametivenna, noortekirjaniku, Jüri Parijõe kätt, kes minust on kirjutanud lehes ja koolilastele soovin päikeseküllaseid ja õnnistatud päevi uuel aastal.

JAAN LATTIK

ME SUUREGA OMA S

P. Mets, 16 a.

ÕHTU LINNAS

Õhtuvaikus, hell ja mahe
üle linna maha vaob,
Kauge kell vaid kurb ja tahe
kusagil nii nukralt taob.
Kogu taevas vihmavinas,
harvu piisku tilgub maha,
gaasilambi valgussinas
hulkur kaob nurga taha.
Linn on väsind päevarutust,
uni varsti silmad sulleb,
ainult eemal sügisudus
virvendavad raudtee tuled.

K. Raig, Vastse-Kuuste

Laupäeva õhtu kodutares

Sirr-sorr-sirr-sorr!... „Kas seisad sa, Päitsik!...“ SIRR-SORR-SIRR-SORR... „Susi saab sust hää suutäie!“

Pahaselt tuleb tüdruk laudast ning läheb tuppa. Toas pestakse veel põrandaid ja askeldatakse köögis.

Juhan tuppa tulles: „Naised, sauna minema, saunaahi on köetud!“

Peagi sammuvad perenaine, peretütar ja tüdruk sauna poole.

Tsah-tsah-tsah-tsah... „Aitüma, aitüma saunakütjale!...“ Tsah-tsah-tsah!..

L. „Ai... kõrvetab... vett!“ Plauh!
„Aitüma, aitüma veemütjale!“ „Oi-eh, Juhan on lõunu vist palju tennu!“

Naised tulevad saunast ja nüüd lähevad omakorda mehed.

Nüüd on mehed ka juba saunas käinud, ning toas valitseb pimedus. Perenaine süütab tule.

Ellen Kolk, 9 a., Saru

P.

RONG

See oli juba sügisel, kui ma oma venaga korjasin tammetõrusid. Säält läksid mööda naaberlapsed Vello ja Helga ja meie kutsusime neid ka korjama. Aga nad ütlesid, et käivad enne poes ära.

Varsti nad tulid tagasi ja Vellol oli pakike käes. Ning Helga ütles, et nemad lähevad pakiga koju ja tulevad siis sauna juurde.

Meie läksime sauna juurde ja ootasime, kuni nemad tulid. Siis ütles minu vend, et mängime rongi. Et saun on rong, lilleõied raha ja kaselehed piletid.

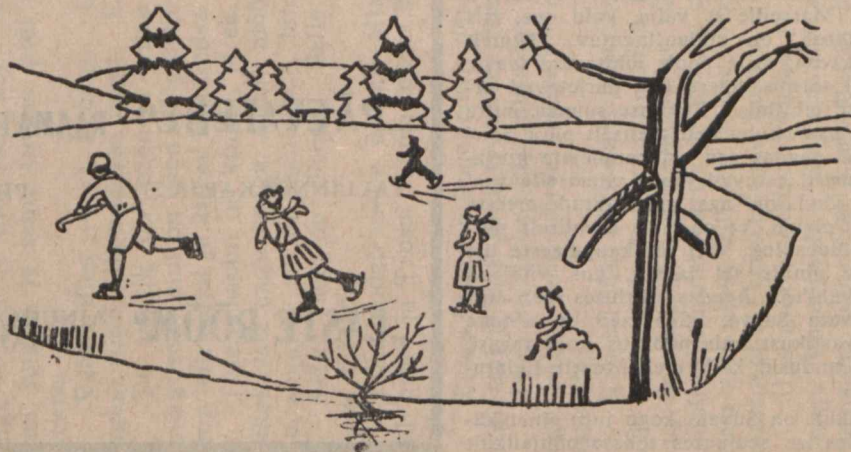
Meie kõik olime sellega nõus ja hakkasime kohe mängima. Vello oli meil rongijuht.

Aga viimaks hüüti Vello ja Helga koju. Nemad läksid ära ja meie läksime ka, tagasi tammetõrude juurde.

E. Teder
Nõo

Järv on libe, tuul on kibe...

J.
Tušš (redissulg)

ARVUSTUSI

A. Koplivee, 15 a., Paldiski

A.

V. SÜVALO

„SAAVO ILMVALDI RISTISÖIT“

Vahur Süvalo'd võime pidada „Õpilaslehe“ seniseist „noorkirjanikest“ kõige populaarsemaks, sest säärase menu osaliseks nagu tema tööd, pole tänani ühegi teise „Õpilaslehe“ noore kaastöölise tööd saanud. V. Süvalo tööde suurt edu tagab tema asjalik stiil, ladus kirjutamisviis ja aine uudsus. Süvalo jutud pole, nagu on paljudel teistel „noorkirjanikel“, omast pääst välja mõeldud, vaid neis on aluseks mõni tõetruu mineviku sündmus. Kahjuks ilmub Süvalo'lt töid liiga harva.

Kui V. Süvalo „Talupoegade kuningas“ „Õpilaslehes“ ilmumine oli viimase laiaulatuslikule perele rõõmsaks üllatuseks — võisid nooredki sellele uhked olla, et nende peres on liige, kes kirjutab kohe „täitsa kirjaniku“ viisi — siis „Õpilaslehe“ VI aastakäigu 20. nr. ilmunud V. Süvalo järgmine jutt „Saavo Ilmvaldi ristosit“ tõi veel rohkem rõõmu noorte perre. On ta ju kahtlemata parim eelmisest. Noored lugejad hindasid V. Süvalo tööd ka väärrikalt — tuli ta ju viimasel loominguvoistlusel proosas suure häälteenamusega esikohale.

V. Süvalo „Saavo Ilmvaldi ristosit“ algab katkendiga ristosidu käsitlevast kroonikast, millele järgneb proloog. Nagu eessõnast nähtub, oli Saavo Ilmvald eestlane, kes oma venna Tarmoga anglosakside kätte vangi langenud. Sääb läheb Saavo ristiisku, milletõttu omab uue nime: Stefanus. Tööd ennast lugedes selgub üllatavalt, et see eestlasest Stefanus ongi kogu ristosijaagse lasteväe organiseerija. Saavo vend Tarmo, kes on ettenägelikum, katsub venda sellest mõttetust plaanist loobuma panna, kuid Saavo on oma ettevõttesse niivõrd kiindunud, et venna sõnad on kõik asjatud. Vennaarmastaja Tarmo läheb siis Saavo ja ta väega kaasa, tahtes vennaga koos surra.

Suurte austusavalduste saatel purjetavad küll laevad Marseille'ist välja, kuid see, mis edaspidi juhtub, on südantliigutav. Nimelt hukkub juba osa, laste poolt juhitavaid laevu, Sardiinia all tormis, teised aga purjetavad orjakaupmeeste juhtimisel Egiptuse suunas, mitte aga Palestiinasse, kuhu nad tõeliselt pidid sõitma. Lapsed, saades aru orjakauplejate kurjadest kavatsusist, astuvad jõuga viimaseile vastu. Laste jõud on aga relvastatud meeste vastu nõrk, olgugi, et nad on arvuliselt mitmekordselt ülekaalus. Võit orjakaupmeeste üle saavutatakse ainult sel laeval, kus viibivad vennad Ilmvald'id. Ägedas võitluses saab surmavalt haavata Saavo. See laev on ainuke suurest laevastikust, mis pöördus koju tagasi, teised aga randusid kõik ülekohtuselt Egiptuses.

Meisterlikult on Süvalo kogu jutu ainet käsitletud, olles ise seejuures töösse põhjalikult

süvenenud. Hästi on õnnestunud just jutu viimane osa, kus meeleliigutavate sõnadega mainib autor Saavo viimset kõnet Tarmoga. V. Süvalo „Saavo Ilmvaldi ristosit“ on senini „Õpilaslehes“ ilmunud noorte juttudest kõige laiaulatuslikum ja hinnatavam.

SOOVITAME

ÕPPUREILE

KIRJANDUST, KOOLI-

RAAMATUID, KOOLI-

TARBEID, KÄSIRAA-

MATUID, ÕPPEVAHEN-

DEID, KIRJUTUSMA-

TERJALE, JOONISTUS-

JAMAAALIMISTARBEID

JNE.

JNE.

„PÄEVALEHE“ RAAMATUKPL.

TALLINN, S. KARJA 23

PIKK T. 2

„LASTE RÕÕM“ AINULAADNE LASTEJAKIRI

ja hüppab välja. Otsin ta liivalt üles ning pistan pange.

Taon kõik ülemised kruvid välja ja vahin siis ringi — kas ei tule juba abi. Alumistele ei pääse üksi juurde ja teine tuuker pidi mulle varsti järgi tulema.

Vahin üles — ei kedagi. Lõpuks silman, et august ronib alla rohekas kogu. Kes see on?

Ta voolik on peenem minu omast, raskused ümargused (mul on need südamekujulised), ülikonnal suur laik seljal ja kiiver kriimudes ning mölgistunud.

Tuleja samm on kindel, järsk, õlg hoitakse ette, lõikab vett nagu noaga, Astub mõõdetud tuukri sammu, aegajalt surub päänöobile, laseb õhku.

Selge, see on Tross. Selle mehega on koos kerge töötada.

Juba lendab meile ülevalt alla uhtevoolik. Kubu minu ja Trossi vahele, oleks kiviga mulle peagu õlale andnud.

Tross käändub kogenenult päri voolu, kummardab aeglaselt ja haarab uhtevooliku otsa kätte.

Toru alt liiva välja uhtmine on tülikas. Uhad küll välja, kuid kõrval olevad terad libisevad kohe asemele.

Trossil läks hulk aega uhtmiseks. Kuni ta jätku alla auku süvendas, suutsin mina küljekruvidel mutrid ära käänata ja kolm neist väljagi lüüa. Nüüd võisime alumiste kruvide kallale asuda. Ma ronisin toru alla ühelt küljelt, Tross — teiselt. Me kiivrid puutusid all teineteisega kokku.

Üks mutter, teine, kolmas ja me lõpetasime töö peagu üheaegselt. Koputasime vastu torujätku ja surusime teineteise kinnastatud käsi. Siis näitasin ma võtmega üles: on aeg koju minna. Tross kummardus, et uhtevooliku otsas olevat kivi lahti päästa.

Juba ma tõusengi. Üleval kollendab jääauk,

Selle töö eest anti Soorule ja Varikule rahalist autasu. Ning ajalehed kirjutasid nende külmaverelisest tööst ohtlikul kohal.

Jää all

Neeva on rahunenud. Enam ei kihuta teda mööda vedurlaevad, ei veni piki voolu lataköhulisi lotje. Neeva on kinni külmunud.

Kuid jää all on ühelt kaldalt teisele ulatuv jäme malmist toru. See on siin lebanud juba kaksikümne viis aastat. Kaksikümne viis aastat on seda liiv kriimustanud, kivid kraapinud, vesi uhtunud. Teda on katnud rohekas lima ja rooste.

Paljudes kohtades teevad toru jämedamaks ühendusekohad. Kui neid lahti kruvida ja poltidest vabastada, siis langeb pikk toru mitmeks lühemaks jatkuks, nagu tükeldatud vorstijurakaks.

Selliste lühikeste tükkidena — jatkudena — oli teda kunagi Neevasse lastud, siis kui veetorstikku sisse seati. Ei saa ju poolekilomeetrilist toru korraka kohale asetada.

Iga jatku kohal on eriline liigend paindumise jaoks.

Vesi, mis veevärgist tulles toru ööd kui päevad hõõrub, oli ühele liigendile augu sisse sõõnud ja voolas nüüd jõkke.

Mis nüüd? Paik panna? Vesi oli aga malmi läbi sõõnud ja paik tähendas siin sama mis vilk-paber purustatud aknalaasil. Kui aga parandamata jätta, siis lõheks toru veesurve, purustab tükkidega kaldalolevad majad ning kogu veevõrk on mokas.

Esioones sulleti vee juurdevool veevärgist.

Sellega tühjenes malmist toru õõnsus. Kuid ega sellepärast linnajagu veel ilma veeta jäänud.

Paarkümme meetrit allpool voolu on teine toru — niisama pikk ja jäme — see töötab nüüd kahe cest.

Meie kümnik küsib veevärgi juhatajalt:

„Kuidas on, kas teine toru survele vastu peab, kas ta ei lõhke?“

„Vast peab, kui esimene kiiresti ära parandada.“

Kuid juba tunni aja pärast jookseb kontori töomes ja hüüab:

„Teisel on ka auk sees. Läbi jää on kuulda, kuidas ta susiseb.“

Veevärgi juhataja ruttab kohe telefoni juure:

„Silmapilk kogenenud tuukrid kohale.“

Ja miks mitte kiirustada!

Sest kui teine toru ka lõhkeb tõesti, siis on kogu linnaosa hädas. Tehaste ja elektrijaama katlad jäävad seisma, keskkütete torustikud jahtuvad, linnatrammid peatuvad.

Ja mis sünnib pesukodadega, köökidega, üksik-korterega?

Sellel, kes Neeva läheduses elutseb ja kelle korter mitte väga kõrgel pole, pole veel nii halb. Kuidas aga tassida viie tänava tagant veepange seis-mendale korrale?

Seda ei tohi kuidagi sündida lasta.

Rikutud torujatk tuleb kiiresti uuega asendada.

Jõudsimine kohale. Mitte pargasel vaid trammiga, jääd mööda.

Riietuda kavatsesime telgis, et kohe läbi jää-angu vette laskuda. Kiiresti püstitati kaldale telk, mille keskele asetati raudne ahi. Nii olime tuule, lume ja külma eest kaitsnud. Kogu meie tuukri-va-rustus asetati samasse telki.

Asusin riietuma.

Tõmbasin selga villased pitsid ja kampsuni, pikad sukad ning pähe kootud öömütsi, et vaskne kiiver pääd ära ei külmetaks. Nalle pääle tõmbasin kummist üllkonna. Siis riputati mu õlgadele, rin-nale ja seljale kaksteistkümmend vaskset raskust.

kõrge iivakinka kallal. Poleks kõht nurisema hakanud, poleks märganudki, et päev on õhtule jõudnud. Sest ümberringi on aina muda — näed sa siis, millal on öö või päev.

Ma ei tahtnud siiski enne tööd lõpetada kui toru välja on uhetur. Saingi lõpuks valmis ja signaalseisrin tiles, et tulen välja.

Ronisin jääle. Mind vabastati kiivrist ja raskusist. Istusin ahju ette, soojendasin käsi ja suitsetasin.

Mu üllkond riputati seinale. Sellest tilkus vett pörandale.

* * *

Teisel päeval oli töö veel keerukam — tuli välja-uhetur torujatk lahti teha. Seisin jälle põlvili augu äärel. Paal korraldas mu mütsi ning patsutas seljale. Teised naersid:

„Ära löö enneaegu. Astub muidu vette... Meil juhtus kord, et tuukrile selga patsutati ja see ilma kiivrita vette läks.“

„See ei lähe kiivrigagi kuigi kiirelt,“ vastas Paal nokkides.

Tahtsin vastata, kuid ei saanud enam — kiiver pandi pähe. Võtsin pange võtmete ja muude tööriistadega kätte ning sukeldusin. Sammusin jätku juurde, katsusin kruvide tihedust, proovisin võit mutrele. Kõik sobis.

Roostetanud mutter kriiksus. Aastat viis või kümme pole teda keegi keeranud. Kruvisin ta lahti ja panin pange, siis teise, kolmanda. Nüüd võib kruvid välja lüüa.

Asetasin jalad kindlamini, kummardusin kogu kehaga tagasi ja andsin kangiga hoo. Kuid roostetanud kruvi istub kõvasti omas pesas ega mõtlegi välja tulla. Taon tükk aega. Lõpuks kruvi alistub

Haarasin signaalnööri ja signaliseerisin, et andke uhtevoolik.

Ülevalt vastati: anname. Ja kohe paistis mu päkohal pikk vari, nagu madu. Oliigi uhtevoolik, mille otsa kivi raskuseks seotud.

Võtan vooliku ja juhin selle metalise otsa parajale kohale. Nüüd signaliseerin uuesti üles, et andke vett. Voolik mu kättes ümmardub ja paisub. Korraga paiskub ta otsast tugev veejuga ning uhab põhjaliiva. Voolik rappub kui pöörane ja paiskab veejuga. Ma asetan jalad tugevamini põhjale, et vooluse ja vooliku survele vastu panna. Näed, möödunud talvel paisati üks tuuker nii kiivriga vastu jääd, et löi endal hammastega keele läbi ja laskis kummiülkonna lõhki ajada. Tiriti teine poolsurnult päevavalgele.

Veeга ei saa vee all mängida. Näe, kuidas ta voolikust välja tuiskab ja hauda kaevab. Uuristub üha sügavamale. Nüüd põrkub ta juba malmi vastu, peseb toru puhtaks.

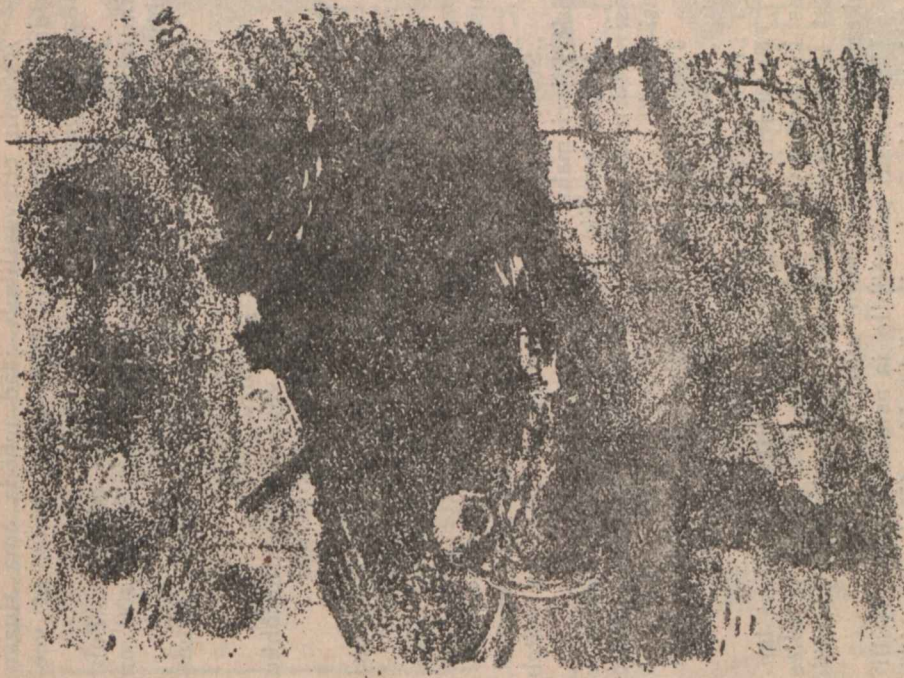
Tutvunenud toru asendiga, kihutan teisele veejoa piki selga. Käed liiguvad aina edasi-tagasi ja voolav vesi teeb oma puhastamise tööd. Liigun ta sakesti edasi. Samm, teine, kolmas — kaks meetrit. Jälle samm, teine, kolmas — neli meetrit.

Korraga stop — must mägi kerkib teele ette. Vaatan: naelutatud ja rebitud laudu, takutorte, purunenud köisi. Meenub seltsiliste jutt, et möödunud sügisel siin tormiga lodi hukkunud. Seesama ta ongi. Leidnud endale otse toru kõrvale koha.

Rebin nõori, et andke rohkem vett. Vastatakse: anname.

Lähnen ülevaltpoolt mööda ning hakkam joaga lodjale pihta. Mägi liigub, lauaukikid keerlevad ja vajuvad pärivoolu allapoole. Lotja polegi enam.

Asun uuesti liiva kallale. Möllan hulk aega

Sügavat muda mööda jõuab Varik otse pargase külje alla. Siin hõljuvadki miinid traadi otsas kui õhupallid. Varik asus rahulikult traate lõtkama nagu pügaks hekki.

Astusin ettevaatlikult jääd mööda oma tinaste taldadega. Olid nad ju libedad ja vaata, et veel plikali ei prantsata!

Jõuan augu äärelle ning laskun põlvili. Tuul kihutab jääd mööda lumekübemeid. Seltsilistel on silmad vesised ja põsed punetavad.

Üks seltsilisi hüüab kiilmetunud häälel: „Pumbata!“ ja kruvib mulle kiivri õlgadele.

Pumpajad haaravad pidemed pihku.

Kiiver lõhnab kummi ja vase järgi, kuid õhku on vähe. Vehin käega. Pumpajad kisavad:

„Pumbata on raske!“

Paal pöördub ja vahib manomeetrit, selle osuti jookseb mööda numbrilauda: 10 meetrit sügavust... 16... 20... 26... 30... 40... Manomeetri järgi peaksin ma juba põhjas olema, ja mitte jões, vaid kusagil Mustal või Baltimerel.

Ometi pole mul veel saapadki märjaks saanud.

„Stop, pumpamine!“ kamandab Paal ja võtab mult kiivri maha.

„Nojah, voolik on kinni külmunud,“ ütleb ta käsi hõõrudes. „Küll me ta lahti võtame. Keev vesi siia!“

Teeinjanna tuleb telgist suure kuumavee kannuga. Paal valab vett voolikusse ja hüüab:

„Noh, pumbake nüüd!“

Pumbati — ja õhk pääseski liikuma. Osut lan- ges korraga nullile. Üsna õige, ma seisin ju alles jääl. Paal asetab mulle kiivri uuesti pähe ja lööb laksatades õlale, et mine nüüd!

Ma surusin päänööbile ja astusin vette. Mullikesed tõusid veepinnale, pörkusid sulinal vastu jääkatet. Veeresid sääl auguni ja pääsesid mulksudes välja.

Nüüd olen juba august hulk maad emal. See on muutunud väikeseks nagu muna-rebu. Mullid ei

pääse enam temani — need kantakse voolust alla-poolle. Voolus kisub mindki kaasa. Et seda takis-tada, rõhun hoolega päänupule, nii enda kogu vä-hendades.

Kus ma olen?

Voolus rõhub mind vasemalt. Tähendab pare-mal on parem kallas vasemal vasem, mu ülemise illumiinatori kohal on jääauk ja Paal signaaliga, kaks-kümmend meetrit temast edasi on sild. Vooluse järgi suundab tuuker ka pimeduses orienteeruda.

Nii olen ma Neevas, paksu jääkatte all. Mu päakohal sõidavad uisud, kelgud. Mu ümber on pi-medus ja see kestab veel minutit viisteist, kuuni sil-mad pisut harjuvad. Selleks on kõige parem silmad sootuks sulgeda ja siis korraga avada. Minagi te-gin nii. Silmi avades nägin jalge ees pruunikat jõe põhja, päakohal signaalnööri ja voolikut.

„Vaatame siis, kus see toru on.“

Vaevalt olin ma sammu edasi astunud, kui üle-valt midagi pikka ja teravat noolena otse mu klaasi kõrvalt alla mööda lendas, ning jõe põhja tungis. Ma pörkusin tagasi. Mis see siis oli? Vaatan — tuur. Kogu tera oli üleni liiva tunginud, ainult valge vars hõljus veel vees. Oleks see tuur kiiv-rile tulnud, oleks ma omaga läbi olnud.

Taipasin kohe, milles asi seisab. Üleval oli tuu-raga jääd lõhutud. Tuur oli aga mehe käest lahti pääsenud ja alla lennanud.

Küll nad võisid aga üleval kokkuda! Nojah. Juba tiritigi ägedasti signaali. Küsivad, et kas elan veel. Signaliseerin vastu, et tunnen end üsna hästi. Lähem mööda liiva kobamisi. See on pehme kui tainas ja võtab jalgu sisse.

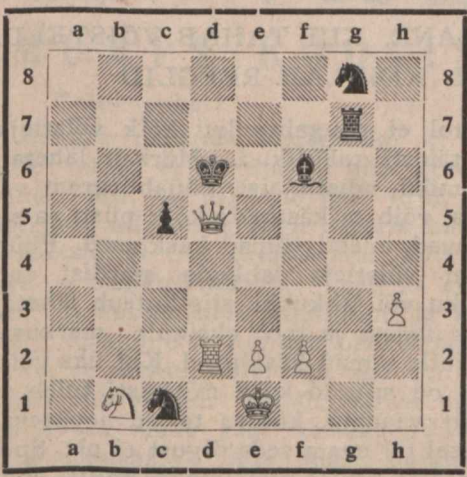
Korraga kohiseb midagi ees... Ongi toru! Juba häälest tunda.

64 ruutu

MALE 11

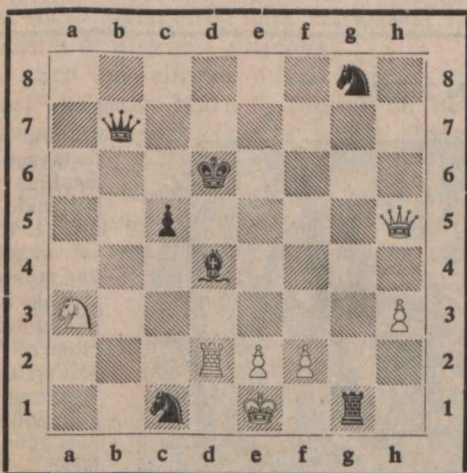
Mustad.

Joon. 21. Valged.

Kuid seejuures jättis ta kahesilma vahele oma kuninga parema tiiva, mis on nüüd täiesti kaitseta. Selleasemel, et käia ratsuga, oleks ta pidanud kindlustama oma paremat tiiba, tuues lipu väljale g4, et takistada musta vankrit väljal g7 liikumast selles suunas. Kuna ta mõtlenäta käiguga seda ei teinud, kasutab must juhust, asetab oma vankri väljale g1 ja valge ongi „kaos“, kuna tal võimatus puudub kuningaga liikumiseks ja samuti kaitseks. (Vt. joon. 22.).

Mustad.

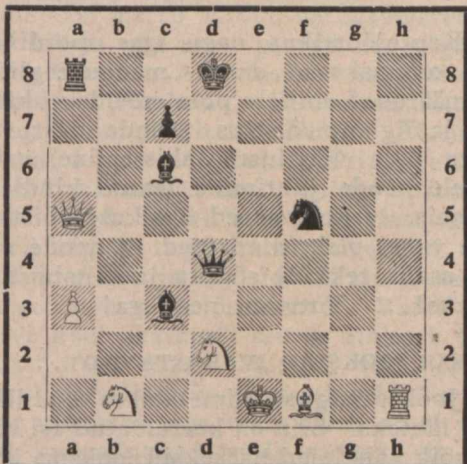

Joon. 22. Valged.

NÄIDIS 3.

Valge lipp on sattunud lõksu, teda ähvardavad hävitada must vanker a8-lt ja must oda c3-lt. Missuguse sammu peab tegema valge, et päästa oma lippu?

Mustad.

Joon. 23. Valged.

Kurb lugu — arvate, sest kõik teed lipu väljapääsuks paistavad esimese pilgu järele olevat suletud. Kuhu ka lipp astuks — igalt poolt ähvardab teda löömine. Kuid kui silmitsete malelauda terasemalt, leiata, et ometi on veel üks väljapääs. Valge lööb oma lipuga väljalt f5 musta ratsu ja ongi pääsenud mustade küüsis. Nüüd võib mäng areneda oma rada ja tuleb teha veel palju käike, enne kui üks kuningaist saab mati.

Oletame, et must teeks järgmise käigu lipuga, paigutades selle väljale e3, tulistades valget kuningat. Valge viib kuninga väljale d1. Nüüd tulistab must odaga, viies selle väljale f3. Jälle on valge sunnitud kuningat ühe välja võrra edasi nihutama, paigutades selle väljale c2. Must lööb nüüd lipuga valge ratsu väljalt d2 ja tulistab säält. Nüüd järgneksid järgmised käigud: valge paigutab kuninga b3-le, must lipu b2-le (tuli), valge kuninga c4-le, must vankri a4-le (tuli), valge kuninga c5. See jääbki valgele viimaseks sammuks, sest must viib vankri oma oda ja valge kuninga vahele väljale c4 ja valgel kuningal on lõigatud kõik teed, kuna väli b4 seisab musta lipu, oda ja vankri tules, väli b5 — lipu tules, väli b6 — lipu ja etturi tules, väli d4 — oda ja vankri tules, väli d5 — musta oda tules, mis asub väljal f3 ja väli d6 musta etturi tules. (Vt. joon. 24.)

Eelmises malekursuses nr. 10 on juhtunud eksitav viga — joon. nr. 20 puuduvad mustad malendid — vabandame! Järgm. nr. anname nende seisu.

SOERAJA REEGLID

MIDA PEAB TEADMA KERGEJÕUSTIKLANE, KUI TAHAB VÕISTELDA?
SPORT — AUS MÄNG, MILLEL KINDLAD REEGLID

Kergejõustikus, nagu igas spordi-
harus, on maksvad omad „mängureglid“
— määrused, milleta pole mõeldav ükski
aus ja õiglane võistlus. Nende määruste
mõte pole võistluste takistamine, vaid
ainult nende juhtimine teatud kindlais
rööpais, et tingimused üksikute võistle-
jate vahel oleksid võrdsed, et nende va-
hel saaks tekkida sõprus ja seltsimehe-
likkus!... Tutvume nendega!

KUI JOOKSJAD „VARASTAVAD“ ...

Jooksu algust nimetatakse stardiks
ehk lähteks. Siin on korraldatud asi nii,
et kõik võistlejad pääseksid jooksma ühe
korraga. Mees, kes lähtest väljumist ju-
hatab, on lähetaja ehk starter. Lähte-
joone taha kaevavad võistlejad omale
väikesed stardiaugud ja kui need on val-
mis, käsutab lähetaja: „Kohtadele!“ On
kõik võistlejad kohal, kõlab lähetajalt:
„Valmis!“ Nüüd igaüks võistlejaist on
valmis välkiireks väljumiseks, kui peaks
kõlama stardi-pauk. Enne aga lähetaja

püstol ei paugahta kui kõik võistlejad
on täiesti rahulikud. Märkab lähetaja,
et mõni võistlejaist püüab varem väl-
juda, võib ta käsutada kõik püsti ja siis
algavad uuesti samad käsklused. Püüab
mõni võistleja lahkuda stardist enne
pauku või lahkubki, siis kutsub lähetaja
kõik tagasi ja teeb eksinule „märkuse“.
Ja jälle samad käsklused. Kui üks võistle-
ja on saanud kaks märkust, tuleb tal
päält vaadata, kuidas teised jooksevad,
enesel tal enam seda õigust ei ole. Spor-
dimeeste keeles nimetatakse sellist enne-
aegu lähtumist „varastamiseks“ ...

Nii näiteks Los-Angelesi olümpiaa-
dil sakslanna — loodetav olümpiavõitja
— „varastas“ kaks korda — ja jäi ilma
olümpiavõidust. Või meie esivõistlus-
tel paremaid sprintereid K. Ivanov tegi
sedasama 100 m eeljooksus...

Lähtel olgu veel meespidamiseks,
et käed seisku lähtejoone taga ja mõle-
mad jalad olgu maas!

Järgneb

MAAILMA KIIREIM MÄNG

Jäähoki on
teatavasti
maailma
kiiremaid
mänge. Kõr-
val on too-
dud montaa-
zis kaks ise-
loomulikku
momenti
sest mängust
— olümpia
kunstivõist-
luse tööde
järgi.

Värdis kiru!

MUMPS KOOLIS

Kallis onkel!

Sa ära pahanda kedagistki, et ma Sulle varem ei kirjutanud ehk graveerinud. Mul oli nii kole halb tuju, kõvasti 60° alla nulli nagu Siberis külma — kartsin, et tint külmab ära. Ühe sõnaga — madalrõhkkond. Tead ju, enne pühi oli koolis suur pinnimine ja liistule tõmbamine. Lõpuks pisteti paber pihku, et pärast jõule olgu aga siin isa allkiri ehk veksel. Nojah, pärast pühi, aga kodus kohe taat vastas: „Värdis, näita atestaati!“ Mis edasi, nojah...

Eks ole kole, et mõnel inimesel veab hiiglama moodi, aga teisel jälle — muidugi minul — ei vea kopika eestki. Näiteks Möldri Mart, tema tead, käib linna-koolis, kevadel veel kaebas mulle eksami-häda. Nüüd oli aga Mart üpris rõõmus nagu jõuluingel. „No kas sa koolis ei käigi?“ pärisin temalt (oli nii paar nädalat enne jõule ja meil kõikse kibedam plevna). „Mumps, tead!“ naeris Mart. Mul käis külm kolvi hoovus südame alt läbi. Arvasin, et tea mis asi see mumps on, mõni palaganist ehk tsirkusest lahti pääsenud kiskleja viimaks!

„See on sihuke uuem haigus, nakav!“ selgitas Mart. „Linnas on koolilapsed praegast voodis siruli, haiged, mumps! Ja sellepärast ongi koolid kinni ja puha! No tead, oli ike enne võitlemist! Minuga ühes korteris oli mumpsihaike. Ootasin, et kunas ometi eneselegi see puuslak külge lööb. Tihti õhtul läksin kindla veendumusega magama, et hommikul olen mumpsis, et ära tule ligigi. Hommikul ärkan, ei julge hingatagi... Teen ühe silma lahti, katsun konte — kõik kohal, kael pole paistes, ei valuta ega kedagi. Siis sai pool tundi end kraadida ja kui see ka ei aida-

nud, siis muudkui kõbi voodist välja ja veni kooli. Kuda sa hing lähed, ise terve nagu purikas — küll vehiks jalgpalli taguda kui saaks! Kooli jää veel hiljaks ja siis sidi pühapäeval oma õnnis tunnike. Aga tead!“ kõhistas Mart oma kahe habemekarva vahele, mis tal lõual idanemas, „Ükspäe vedasin õpad ja palderjaani (see on kooliarst) alt! Mähkisin 3 meetrit salli ümber kaela, toppisin põsed vatiga pungi ja jooksin parkümmend korda treppidest üles-alla, et surmahigi laubal oleks. (Pärast oli koolis paanika lahti, et Mart läinud mumpsist marru, viidud närfilaatsaretti.) No läksin siis arsti juurde, ise oigas ja puhkisin. Arst kopsis nagu laadahobust. Tõmbasin kaelamuskulatuuri pingule ja pööritasin silmi. „Mumps! Mandlid paistes! Koju! Tripp palderjaani!“ kamandas arst. Olingi „päris ja prii“. Noh, varsti lasti terve klass lahti. Pärihaiged, nagu mina, mängisid siis kodus malet ja laulsid: „Priius, kallis anne, mumps me õnnistus!“ Varsti on terve kool „katkus“, see on sihker! Ool rait!“ ütles Mart. Mis tal viga, ta ju puruhaige. Palusin, et ta mind ka 5 sendi eest nakataks, aga tema ütles, et ei või, kui krimminaalid teada saavad, siis on sabataash!

Jõulud polnud suuremad asjad kedagi. Kui metsast kuuske tõin, praksid varbad külmast nagu tongid ja tuul oli ka nii kange, et kondid ajasid vilets nagu kiriku „õrilad“, ausõna!

Vana-aasta õhtul tegin seekord targe-mini: ei hakanudki õnne valama, panin enesele kaarte! Valisin hääd kaardid välja ja siis muudkui lugesin enesele niisuguse toreda aasta, et oi-oi! Ega ma karda nüüd kedagi, ei kooliärrat, ei halli hunti ega hullu tonti! Minu vastu juba ei saa!

Soovin, onuke, et oleksid eeloleval aastal samasuur õnnepurikas nagu mina kavatsen olla!

Hääd vastset aastat!

Värdis.

UUS-AASTA-RISTSÓNAD

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
×		×	16				×	17			×	18			
19		20				×	21	22			×	23			
													24		
														×	
27			×				28			×				×	29
×															
35														×	
36		×	37										×	44	
	×	45					×	46		×	47			48	×
49				×	50			×	51			×	52		

Paremale: 1. Saar Eesti vetes, 8. J. Semperi teos, 16. naise nimi, 17. sama mis 16, 18. riituse, 19. jõgi Eestis, 21. metsloom, 23. Eesti kolonel, 24. naise nimi, 25. Eesti helilooja, 27. väike jõgi, 28. tähed kirjal, 30. nui, 31. on lapsel, 32. kolmik-konsonant, 33. R. Roht'i teos, 35. tsiviil, 36. Eesti Vabariik, 37. Eesti kirjanik, 44. jõgi Lätis, 45. koht Tartumaal, 46. kaubanduslik lühend, 47. keiser ajaloost, 49. meri Euroopas, 50. naise nimi, 51. pink, 52. naise nimi.

Alla: 2. järv Eestis, 3. kanton Šveitsis, 4. elavad Petserimaal, 5. korrastal, 6. Aadu Lepa initsiaalid, 7. sõude vahend, 8. kääne sõnast „viga“, 9. Doonau lisajõgi, 10. näotu, 11. noot, 12. kindlustuselts Eestis, 13. linn Türgi Ida-Anatoolias, 14. tekib hõõveldamisel, 15. kääne sõnast „tekk“, 19. koera nimi, 20. Eesti luuletaja, 22. mägi Eestis, 26. vedeliku nõu, 29. Tartu Ülikooli õppejõud, 30. ese kuhu pannakse lilled, 32. töotus, 34. „arg“ käändes, 35. naise nimi, 37. kevadkuu, 38. puhang, 39. planeet, 40. liha liik, 41. kolmik-konsonant, 42. Urve Esimäe initsiaalid, 43. raadiotööstus Eestis, 45. kaksik-konsonant, 48. oigamine.

Lahendid saata 23. jaan.

„ÕPILASLEHE“ NR. 10 ILMUNUD
MÕISTATUSTE LAHENDID

SÜGISRISTSONA NR. 33

Paremale: 1. Victor Hugo, 5. Ilmari Kianto, 13. as, 14. Asta, 15. saar, 16. haigla, 17. savi, 19. Egeuse, 22. oiva, 23. ilu, 26. ava, 27. aar, 30. Aadam, 31. ema, 32. orb, 33. laota, 34. onu, 37. sui, 38. Urmas ja Merike, 45. usin, 48. nr., 50. vaata, 51. „ika“, 52. arukas, 53. E. V., 54. Aegna, 55. uni, 56. aer, 57. elamu, 58. uri.

Alla: 1. Vastseliina, 2. Isadema, 3. tai, 4. Hageri, 5. is, 6. lao, 7. mai, 8. arv, 9. Kai, 10. iil, 11. Agu, 12. Tarvastu, 18. vanaonu, 20. ultra, 21. Eliot, 24. aam, 25. Jokosuka, 26. Adams, 28. Soo, 29. Ebavere, 35. Silvi, 36. astu, 39. Maa, 40. Aa, 41. Jan, 42. mi, 43. Eka, 44. Rae, 46. Sam, 47. isu, 49. re.

TULPMÕISTATUS NR. 34

1. Nepal, 2. Suits, 3. Liszt, 4. Kuuse, 5. Ruhnu, 6. Vääna, 7. Linde, 8. Hedin. PISUHÄND.

SILPMÕISTATUS NR. 35

1. Kraater, 2. Iraan, 3. Raadik, 4. Ungari, 5. Nanking, 6. Ahas.

ÕIGESTI LAHENDASID:

H. Paukson (10), K. Solon (10), J. Haberland (7), H. Haberland (7), O. Vallimäe (10), E. Jents (9:10), J. Kivistik (2:10), A. Simm (10), J. Kruusimägi (2:10), H. Joonuks (10), V. Neemoja (10), J. Hanšmidt (10), K. Raig (7), A. Haug (10), L. Enni (3:10), H. Hallik (2:10), E. Kahar (10), Ü. Laur (10).

AUHINNAD SAID:

E. Jents — aastakäik „Õpilaslehte“
J. Kivistik — 15 nr. „Õpilaslehte“
A. Simm — 10 nr. „Õpilaslehte“

TÄNASED AUHINNAD:

1. J. London — Kui loodus kutsub
2. E. Thomson — Kuri ahv
3. Dr. Drebbes — Mõtteharjutusest

„ÕPILASLEHE“ NR. 9 ILMUNUD MÕIS-
TATUSTE LAHENDID

RISTSONA NR. 30

Paremale: 1. Torma, 4. Kodak, 7. RS, 8. ää, 9. la, 10. mm, 13. Ollik-Andevei, 17. Richard Janno, 22. ma, 23. mm, 24. he, 25. ta, 28. Laban, 29. naitu.

Alla: 1. Tarmo, 2. re, 3. A. Mälk, 4. kalade, 5. do, 6. kummi, 11. ll, 12. EV, 14. aa, 15. Kalman, 16. Ed, 17. rumal, 18. co, 10. Juhan, 20. na, 21. Olaku, 26. ab, 27. mi.

ARVUDE PROBLEEM NR. 32

Otsitav arv on 2.

ÕIGESTI LAHENDASID:

L. Enni (9), A. Porosson (9), V. Metsoja (9), H. Verev (9), E. Aavekukk (9), H. Hallik (9), L. Schasmin (9), K. Pender (7), H. Haberland (9), E. Pille (7), H. Oja (3:8), E. Varblane (2:9), H. Tõlgu (9), O. Kallasma (8), E. Lepik (9), E. Jents (10:9), J. Kruusimägi (2:9), K. Solon (9), A. Simm (9), H. Ploovits (9), A. Malvet (9).

AUHINNAD SAID:

L. Enni — Hiina muinasjutte
E. Varblane — Tähekesed tulid
H. Ploovits — Perdita

E. Pille, Vastse-Kuuste N.
UUT TÕUGU KODULOOM

Õpetaja: „Teie olete mulle kõik koduloomad juba nimetanud: hobuse, härja, lehma, lamba, kitse, koera, kassi; aga ühe olete ometi ära unustanud. Tema püherdab muda sees, ki-pub häämeelega läbi värava aeda, kus aga ise palju kurja teeb, rõhib, läheb iga päev pakse-maks — noh, kes see on?“

Juku (rõõmsalt): „Minu vend Jüri!“

Ülo Vannus, V.-Maarja N.
MIS JAOKS?

Põllutöönäitusel vaatavad kaks härrat ühte masinat. „Ma maksan teile viis krooni, kui ütlete, mis jaoks see masin on,“ ütleb üks teisele.

„Müügi jaoks, muidugi,“ vastab teine ja oli sellega võitnud viis krooni.

H. Jürgenson, 13 a., Tallinn N.
PÄÄSTIS SEISUKORRA

„Noh, lapsed, kuidas läheb koolis?“

„Hästi, onu, mina olen esimene eesti keeles.“

„Ja mina esimene maateaduses.“

„Ja sina, Hansuke?“

„Mina... ma olen esimene väljas, kui kell kõliseb.“

Kaljo Ruut, Vahastu N.
PRILLID

(Poisid omavahel) Ats: „Tead, Arvo, miks vanaisa süües prillid ette paneb?“

Arvo: „Prillidega saab ju rutem kõhu täis, sest prillid teevad toidu suuremaks.“

V. Ummik, 13 a., Rannus N.
ÕUNAPUU VAENLASED

Õpetaja: Mis pannakse jäneste ja hiirte kaitseks, et nad ei saaks õunapuu koort närida?

Juku: Jäneste ja hiirte vastu pannakse liimvööd.

Tellimishinnad viimasel leheküljel!

TELLIMISVÕISTLUSE KUPONG

Palun täita järgmised tellimised:

Nimi	Täpne postiaadress	Mitu numbrit	Mis nr. alates	Tellimis-summa

Tellimiste vastuvõtja

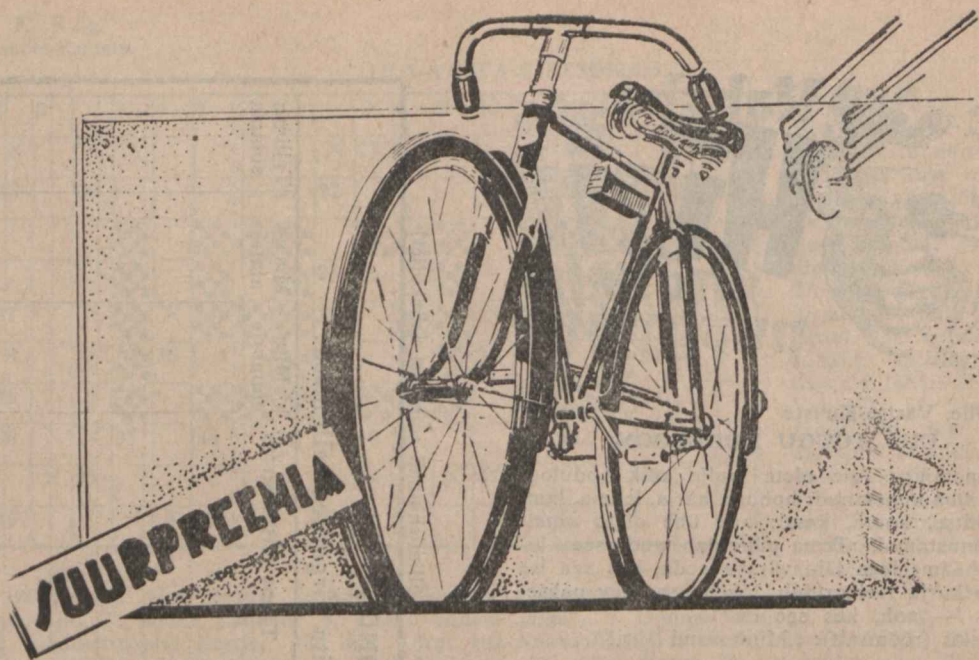
Aadress

Senine „Õpilaste“ tellimise number

Tellimiste summa kr. maksin
 „Õpilaste“ posti jooksvale arvele 2188 /
 saadan siinjuures postmarkides kirjas (vas-
 tav alla kriipsutada).

Kuupäev

Allkiri

SUUR TELLIMISVÕISTLUS

„Õpilaslehe“ sõbrad, lähemale nihkub aeg, mil selgub, kellele langeb meie suurpreemia — **JALGRATAS**. Enne seda on aga kõigil hää võimalus

SUURENDADA OMA VÕIDUVÕIMALUSI

seega, et võtab osa tellimisvõistlusest. Sest igal aastatellijal, kes toob juurde

- 2 uut „Õpilaslehe“ sõpra-aastatellijat (või sama summa kr. 4.— väärtuses pisitellimisi), suurenevad võiduvõimalused 2 korda. See aga, kes toob juurde
- 3 uut „Õpilaslehe“ aastatellijat (või kr. 6.— ulatuses pisitellimisi), läheb suurele preemiate-jagamisele vastu kolmekordse võiduvõimalusega.

Muidugi võtavad preemiate-jagamisest osa ka värsked aastatellijad, samuti võivad enesestmõistetavalt tellimisvõistlusest osa võtta ka need, kel seni veel pole leht tellitud. Summast võite postikulud maha arvata.

Kasutage õigesti oma taskuraha

● Moodustage lehe tellimiseks rühmi

Enda võiduvõimaluste suurendamiseks hankige tellimisi, täitke vastav kupong (vt. lk. 15), kasseeerige summad ja makske need „Õpilaslehe“ posti jooksvale arvele nr. 2188 (või saatke kirjas postmarkides). Täidetud kupong lõigake välja ja saatke lahtises ümbrikus „Trükistö“ all aadressil: „Õpilaslehe“ talitus, Võidu 10, Tartu, hiljemalt **10. veebruariks s. a.** Talitus täidab tellimised raha saabumisel. Kupongil olgu kiri loetav!

Soovitav on tellida leht ikka nr. 1 alates, muidu saate poolikud jutud ja kursused.

Kõik aastatellijad või seniste pisitellimiste pikendajad aastatellimisiks võtavad osa suurest preemiate-jagamisest, kui nad on oma tellimise või pikenduse andnud ära hiljemalt 10. veebruariks.

Toimetus ja talitus: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. Tallinna abitalitus: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. Nurmik. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. „Õpilasleht“ ilmub üks kord nädalas (25 n-rit õppeaasta jooksul). Tellimishind postiga: aastakäik (25 nr.) — kr. 2.00; (15 nr.) — kr. 1.40; (10 nr.) — kr. 1.00; (5 nr.) — kr. 0.50. Kuu- luse hind: lehe ees 15 s. mm, mujal 7 s. mm. Trükikoda J. Mällo, Rütli 4, Tartus, 1939.

Tänase numbriga on kõigil kaasas „Õpilaslehe“ kalender.

RAHVUSNAAMATUKOOL
 AR
 ÕIGI

nr. 13
 1939
 Õpilaslehe
 kupong